

ZOOM 3 – 25 JUNI 2008
AANVRAAG TOT « REDDINGSVERGUNNING »

WOORD VOORAF

De Tutsi gemeenschap, die voor het grootste deel bestaat uit overlevenden van de genocide gepleegd in Rwanda in 1994, wordt geschat op ongeveer 3000 mensen in het Brusselse Gewest.

De Casg van de Service Social juif, waarvan ze dachten dat het hen kon helpen bij het opbouwen van een nieuw leven als vluchteling in België, verleent ze sinds jaren een veelzijdige hulp. Naast de broodnodige psychosociale zorg heeft de SSJ ontmoetingsgroepen georganiseerd voor weduwen, geïsoleerde vrouwen (of moeders die hun families, hun kinderen verloren...) die zich richten op het doorbreken van hun isolement en op het stimuleren van hun integratie in België. Aan de hand van deze groep, streeft de Casg er ook naar een actie te voeren met een uitgesproken politieke agenda: deze gemeenschap steun geven tegen de alarmerende gevolgen van het opkomende negationisme van de genocide van 1994.

Deze negationistische stellingen, waarvan geweten is dat ze in Brussel rondgaan, hebben ook in Rwanda ingang gevonden waar de vrienden of de weinige nog levende familieleden van de overlevenden dagelijks met dit gegeven worden geconfronteerd.

Vanuit een solidair burgerinitiatief gesteund door een aantal partners, is dit artikel, van de hand van enkele medeondertekenaars, verschenen in *LA LIBRE BELGIQUE* van 21 mei 2008, getiteld

"Aanvraag tot reddingsvergunning", en is nu de titel van de "Zoom" van deze maand.

Deze alarmkreet roept op om de gewetens wakker te maken en tot politieke mobilisatie. Sinds de verschijning van dit artikel gaan de schrijvers verder met het geven van informatie en met het interpellieren. Diverse politieke figuren die zich aangesproken voelen door deze alarmerende standpuntbepaling, worden benaderd op drie vlakken:

- *de regels voor toekennen van politiek asiel versoepelen voor de Tutsi overlevenden die voor hun leven vrezen;*
- *sensibiliseren over het toenemende aantal moorden waarachter het negationistisch kamp zit dat de genocide wil voortzetten;*
- *op langere termijn in een wet de strafbaarstelling van dit nieuw negationisme dat opgang maakt vast te leggen (tegenwoordig stelt een dergelijke wet alleen het negationisme van de genocide op de joden strafbaar).*

De Fédération des Centres de Service Social staat achter deze belangrijke strijd.

Charles LEJEUNE

Secretaris-generaal van de FCSS

AANVRAAG TOT « REDDINGSVERGUNNING »

VIVIANE LIPSZSTADT, COÛRDINATRICE VAN DE CENTRE D' ACTION GLOBALE DU SERVICE SOCIAL JUIF
DAVID MEYER, RABBIJN, LEERKRACHT, SCHRIJVER
EUGÈNE MUTABAZI, VOORZITTER VAN REMEMBER TUTSI GENOCIDE
MIRJAM ZOMERSZTAJN, DIRECTRICE VAN DE CENTRE COMMUNAUTAIRE LAÏC JUIF

Opiniestuk verschenen in de Debatbladzijde van *La Libre Belgique* van woensdag 21 mei 2008

Wordt de zomer van 2008 een herhaling van de zomer van 1938 ? Deze vraag zal menig lezer raar doen opkijken. Toch is het nodig een terugblik te werpen op de maand van juli 1938 toen, in het rustige stadje van Evian, het lot zich afspeelde van zoveel onschuldige slachtoffers. Op deze datum en locatie werd een internationale conferentie georganiseerd over het vluchtelingenvraagstuk van de joden die het nazi-regime wilden ontvluchten. Al zullen de leiders van de vrije wereld wel geweten hebben dat het ergste nog moest komen voor de joden van het III^{de} Reich die toen reeds geheel uitgesloten waren van het economisch, sociale, culturele en professionele leven, toch opende geen enkel land haar grenzen voor de vluchtelingen, om aan de overlevenden noch een kans te geven te ontkomen naar het buitenland. Voor velen werd de zomer van 1938 ongetwijfeld de meest pathetische kater van de “vrije en democratische” Staten. Zeventig jaar is het geleden. Onverschillig Westen en oorverdovende stilte.

Nu, een ander volk, een andere plek, een andere datum, een andere eeuw. De Tutsi's van Rwanda, einde maart en begin april 2008, veertien jaren na het einde van de genocide. De namen zijn soms moeilijk uit te spreken voor ons Europeanen en de plaatsnamen zijn ons niet vertrouwd, maar het is absoluut nodig die te lezen als de dit-nooit-meer-gedachte geen loutere illusie is. Neem de moeite om deze enkele namen te lezen, uit de vele die zouden te noemen zijn, om hun kapotte en verwoeste levens voor de geest te halen:

Jacques NTIGURIRWA, inwoner van Remera, werd dodelijk gewond op 29 maart 2008 in Nyarutarama door de met messen gewapende Hutu's. Hij had de genocide overleefd. Cécile MUKANDOLI, 73 jaar, sector Mbuye Ruhango, werd op gruwelijke wijze vermoord op 27 maart 2008 en vervolgens voor dood achtergelaten aan de kant van een kleine rivier. Ze had al haar

man en haar twee zonen verloren in 1994. Zij had de genocide overleefd. Bienvenu RUMATA, student 3de secundair in Rubengera, Kibuye, werd in elkaar geslagen en dan met een koord doodgewurgd op 25 maart 2008 door zijn Hutu schoolkameraden. Hij was wees van de genocide. Jean Paul MUVUNYI, 35 jaren, afkomstig van Karehe in Nyarusange werd op barbaarse manier vermoord in de nacht van 17 maart 2008. Nadat ze hem hadden gewurgd hebben de daders hem slagen in het gezicht met machetes toegebracht. Hij had de genocide overleefd. MANIRAGABA van Busoro, in Kamonyi, werd doodgeslagen in de nacht van 2 maart 2008 door de Hutu's. Hij had de genocide overleefd. Zijn broer KABANDA werd dezelfde dag nog neergestoken door een lid van de lokale Hutu verdedigingsmacht. Hij had de genocide overleefd. Een granaataanval op de herdenkingsplaats Gisozi in Kigali in de

nacht van 10 tot 11 april 2008 : er werd een herdenking gehouden waar honderden overlevenden bijeen gekomen waren. Op 10 april 2008, werd een jonge overlevende van de genocide vermoord door een Hutu in Remera in de hoofdstad. Diezelfde dag, is een Hutu bestuurder met zijn voertuig ingereden op een groep Tutsi's, studenten van de universiteit van Nyandungu, overlevenden van de genocide, die een stille optocht hielden ter nagedachtenis van hun verwanten, vermoord door de Hutu's in april 1994. Een jongere was op slag dood en zeven andere liepen ernstige verwondingen op.

Zo wordt van dag op dag en buiten de camera's de toekomst bepaald van de Tutsi overlevenden van de genocide. Algemeen werd gedacht dat de afslachtingen officieel hadden opgehouden eind juni 1994, na de honderd dagen van het « seizoen van de machetes ». Vals en et naïef optimisme maar ook fout optimisme omdat de laatste jaren de processen tegen de daders van de genocide vaak uitdraaiden op eerder symbolische dan reële gevangenisstraffen waar een amnestie snel een einde aan komt maken. Onder het mom van een beleid van nationale verzoening, een schijn van spijtbetuiging, lopen de beulen van gisteren vandaag vrij rond en gaan meteen de diegenen onder de overlevenden opzoeken die de moed hebben gehad getuigenissen af te leggen en in het Gerecht te geloven. Het zijn ondragelijke dagelijkse situaties wanneer slachtoffers hun vroegere beulen weer tegen het lijf lopen. In de meerderheid, op vrije voeten, doordrongen van een genocidaire ideologie die blijft uitdragen dat het « tutsi probleem » definitief moet geregeld worden, gaan ze rustig verder met het moorden. Ze doen in alle discretie, onopgemerkt maar met de zekerheid dat hun moordend en vernietigende werk gewoon kan doorgaan.

Geconfronteerd met deze ondraaglijke realiteit zijn wij- wij burgers van Europa – opnieuw een misdadige apathie aan de dag aan het leggen zoals in de zomer van 1938? Maken wij ons, ook nu opnieuw, schuldig aan onverschilligheid en immobilisme? Wellicht zijn we emotioneel geraakt en krijgen we tranen in de ogen voor het leed van anderen

maar onder het valse excuus van neutraliteit dat ons inziens onze verantwoordelijkheid « de rug toekeert », zijn we er op de eerste plaats aan medeplichtig door onze passiviteit dat de genocide van de Tutsi's de eerste « geslaagde » genocide van de Geschiedenis aan het worden is ?

Wat kunnen we eraan doen, kan u ons zeggen, de plaats van de misdaad is zes duizend km ver weg in Afrika dat een ver van ons bed verhaal is en bovendien zo gevaarlijk lijkt ? Voor wie de onverschilligheid wil doorbreken, is de keuze nochtans heel simpel. Wij vragen een « reddingsvergunning » aan : de overlevende Tutsi's redden die permanent onder bedreiging van de « Hutu Power » ideologie staan, zullen vroeg of laat toch bij ons aankloppen voor een onderkomen in onze vreedzame landen.

Koelbloedig en vastbesloten optreden zal de boodschap zijn. Vooral komaf maken met de politieke prietpraat van onrealistische, utopische, cynische oplossingen. Nee, er zal geen toekomst zijn voor de Tutsi overlevenden, waar we nog in willen blijven geloven, met het onrealistische « samenleven » en dito verzoening. Beulen en slachtoffers kunnen onmogelijk samenleven en zich ook niet verzoenen. De toekomst van de Tutsi overlevenden, in de huidige situatie, ligt ook niet in twee gescheiden Staten, Hutu Staat, Tutsi Staat. Hoe dan ook deze splitsing is niet aan de orde. De toekomst van de Tutsi overlevenden kan ook niet worden verwacht van een cynische dialoog, waar sommige politici om roepen, tussen de vertegenwoordigers van de overlevenden op post in Kigali en de militaire leiders van de « Hutu Power » gewapende groepen, daders van de genocide, die nu in Congo verblijven. Het gewone fatsoen maakt deze dialoog onmogelijk!

Wat rest er dan behalve de « reddingsvergunning » waar we het over hebben, behalve de conclusie dat de oplossing voor de bedreigde en vervolgte Tutsi's is dat de vrije Westerse democratische Staat hen haar deuren opent om hen het vege lijf te redden zolang het nog kan? Hier ook kan van de Geschiedenis ons leren, waar niet alleen fouten en schandalige voorvallen voorkomen

maar ook hoop en kracht kan geput worden. Ook al heeft de conferentie van Evian het in de zomer van 1938 op een laffe manier laten afweten, mogen we het strikt privé initiatief niet vergeten van enkele mannen en vrouwen, leden van de Vereniging van Joodse Vluchtelingen van Groot-Brittanië, die louter met de macht der wanhoop van de Britse regering een onbeperkte uitwijking afdwongen – let wel, een onbeperkte – van alle Duist- en Oostenrijksjoodse kinderen van minder dan 17 jaar die ze het Germaanse territorium konden doen ontkomen. Ze organiseerden de *Kindertransport*, treinen volgeladen met kinderen – ouders en familie achterlatend – die van eind 1938 tot het losbarsten van de oorlog, zoveel levens hebben gered.

Wij moeten ons dan ook afvragen: indien het ergste gebeurt, wat ons inziens te vrezen is, zullen dan ook wij niet alleen de macht der wanhoop kunnen opbrengen maar op de

eerste plaats ook, zullen we kunnen rekenen op de steun en op de op de toekomst gerichte visie van onze regeringen om hen te redden en te beschermen : zij die in de toekomst de Tutsi overlevenden zullen zijn, verbannen, zwakker geworden en ontheemd maar nog in leven?

DE FÉDÉRATION DES CENTRES DE SERVICE SOCIAL (WWW.FCSS.BE) OVERKOEPELT, IN HET BRUSSELSE GEWEST, EEN TWINTIGTAL STRUKTUREN (COCOF EN GGC), DIE EEN GENERALISTISCHE SOCIALE BEGELEIDING BIEDEN.

VIJF CENTRA VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK ONTWIKKELEN ACTIVITEITEN IN HET WAALSE STADSWEEFSEL NAAST SOCIALE ZIEKENFONDSDIENSTEN.